

41^e WEMAL-nieuwsflits

29 juli 2019

Nieuwe leden

Wiel van der Mark stelt zich voor

“Mijn naam is Wiel van der Mark en ik ben onder andere middeleeuws barbier-chirurgijn in Archeon Archeologisch Openluchtmuseum in Alphen aan den Rijn. Het is een mooie en bijzondere plek waar we een veertiende-eeuws rijk barbiers- en chirurgijnshuis gereconstrueerd hebben. Vanuit mijn stichting en voor Archeon verricht ik wetenschappelijk onderzoek naar middeleeuwse medische behandelingen: ik vertaal en interpreteer Middelnederlandse teksten en reconstrueer behandelingen. Daarnaast organiseer ik via de Stichting Oculare grote en kleine evenementen op het gebied van de gezondheidszorg. Dat kunnen Open Dagen zijn van een Universitair Medisch Centrum, maar ook het professioneel naspelen van een achttiende-eeuws ziekenhuis.”

Meer weten over Stichting Oculare/Events in Healthcare and History? Kijk dan op: www.stichtingoculare.nl of op <https://www.facebook.com/stichtingoculare>.

Agenda

Liber Trotula

Op **9 oktober aanstaande** spreekt Orlanda Lie in het Alphense Archeologisch Openluchtmuseum ‘Archeon’ over het *Liber Trotula*. “De schriftelijke traditie van de vrouwengeneeskunst in de Middeleeuwen laat zien dat geleerde Latijnse kennis over het vrouwelijk lichaam en seksualiteit op uiteenlopende manieren en langs verschillende wegen toegankelijk werd gemaakt in de volkstaal.

Naast de overwegend theoretische monnikenkennis over vrouwen kende men ook praktijkgerichte handboeken voor de vrouwengeneeskunst. Het standaardwerk voor de praktijkgerichte middeleeuwse vrouwengeneeskunst is het *Liber Trotula*, de benaming van een driedelig compendium dat toegeschreven is aan een vrouwelijke arts uit Salerno: Trota. In deze lezing staat het *Liber Trotula*-handschrift in Brugge (Hs. Stadsbibliotheek 593) centraal. Deze Middelnederlandse versie laat zien hoe fysiologische en anatomische

kennis gecombineerd wordt met de therapeutische behandeling van vrouwenkwalen.”
Aanmelden is gratis.

Zie voor meer informatie: <https://www.archeon.nl/nl/agenda/lezing-vrouwengeneeskunde-in-de-middeleeuwen.html>

Verwacht: editie van het *Excellente kookboek* van Carolus Battus

Voorjaar 2020 verschijnt bij uitgeverij Waanders een editie in hertaling van het *Excellente kookboek* van Carolus Battus, in 1593 verschenen bij drukker J. Canin in Dordrecht als bijlage bij de tweede druk van Battus' vertaling van het *Artzneybuch* van Christoph Wirsung. De uitgebreide introductie en hertaling zijn van de hand van Christianne Muusers en Marleen Willebrands. Alexandra van Dongen (curator museum Boymans-Van Beuningen) verzorgt een verhandeling over de materiële objecten die in het kookboek worden gebruikt. En omdat zij dat leuk vinden, komen er ook 25 bewerkte recepten in. Marleen en Christianne hebben al diverse intensieve kookdagen achter de rug, en het moet gezegd: bijna alle gerechten zijn bijzonder lekker. In de introductie komen leven en werk van Carolus Battus aan de orde, de rol van gezondheid en religie in de receptuur, de inrichting van de keuken, de 'cuisine' rond 1600, en maaltijden en tafelmanieren.

Spreek jij binnenkort over een artes-gerelateerd onderwerp? Of verschijnt er een artes-gerelateerde publicatie van jouw hand? Meld het dan via j.e.wessel@law.leidenuniv.nl. We nemen het bericht graag mee in de Nieuwsflits.

Varia

Ziekte van Paget

“800-jaar oude mysterieuze botziekte blijkt ziekte van Paget”, kopte de website van de Universiteit Leiden eerder dit jaar. Moleculair onderzoek op middeleeuwse skeletten uit een klooster in Engeland wijst uit dat deze mensen leden aan een ongebruikelijke, antieke variant van de botziekte van Paget. Osteoarcheoloog Carla Burrell, verbonden aan de Leidse Faculteit der Archeologie, is één van de onderzoekers binnen dit project. Zie voor meer informatie: <https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2019/04/800-jaar-oude-mysterieuze-botziekte-blijkt-ziekte-van-paget-fda19>

Water, bier en suiker

Met Pasen 2019 stonden Leen Alberts en Christianne Muusers samen in het Openluchtmuseum in Arnhem. Leen Alberts vertelde over water en bier, en Christianne Muusers over suiker, en dan met name over de ontwikkeling van medicijn via genotmiddel naar vergif. Een échte proeverij was dit keer niet mogelijk, maar de toehoorders konden

wel wat gesuikerde specerijen (*comfits*)
proeven.

Oproep Wiel van der Mark

Voor de vertaling en interpretatie van de *Cyurgia* van de Vlaamse chirurgijn Jan Yperman heeft Wiel van der Mark jullie professionele ondersteuning nodig. Twee behandelingen zijn inmiddels gereconstrueerd en gepubliceerd in *EXARC Journal* (<https://exarc.net/journal>), een *open access*-tijdschrift voor experimentele archeologie. Wiel is bezig met een derde onderwerp, de kruisboog als medisch instrument. Maria Patijn heeft hierover al eerder gepubliceerd in de WEMAL-uitgave *Kennis in beeld* onder de titel “De arts met de kruisboog”. Wiel wil de middeleeuwse teksten en tekeningen verder onderzoeken en de behandeling reconstrueren met behulp van een veertiende-eeuwse kruisboog met lier. Pathologisch en radiologisch onderzoek maakt deel uit van het onderzoek.

Meer weten? Of zelf een oproep doen? Meld het dan via j.e.wessel@law.leidenuniv.nl.

Afmelden

Als je de WEMAL-nieuwsflits niet meer wilt ontvangen, dan kun je een e-mail sturen naar j.e.wessel@law.leidenuniv.nl.